

Радіонова Н.Й.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та аудиту

Козачук А.А.

студентка

Київський національний університет технологій та дизайну

ОРГАНІЗАЦІЙНО-НОРМАТИВНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Система внутрішнього контролю завжди належала до найважливіших елементів операційної та управлінської структури банку. Глобалізація ринків, жорстка конкуренція, впровадження нових банківських операцій, розвиток інформаційних технологій призвели до суттєвого ускладнення банківської системи і разом з цим збільшили небезпеку ризиків для неї. Все це спричинює як ускладнення завдань внутрішнього контролю, так і зростання його значення в діяльності банку [4, с. 128]. Служба внутрішнього аудиту звітує перед Правлінням банку не менше одного разу на рік готує доповідну записку Раді банку та зборам акціонерів (учасникам) банку.

Разом з цим, згідно ст. 9 Закону України «Про банки і банківську діяльність», банк зобов'язаний забезпечити проведення щорічної перевірки фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності аудиторською фірмою відповідно до законодавства України, у тому числі нормативно-правових актів Національного банку України, норм і стандартів аудиту, затверджених Аудиторською палатою України згідно з міжнародними стандартами аудиту та етики [2].

Крім того, відповідно до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», який набрав чинності 07.02.2018 та вводиться в дію з 01.10.2018, банківські установи належать до суб'єктів господарювання, які підлягають обов'язковому аудиту [3].

Основною метою аудиту є підтвердження комерційними банками достовірності фінансової звітності. Аудиторська фірма, якщо немає можливості встановити достовірність звітності, при виявленні серйозних недоліків при наданні тиску на аудитора має право не підтверджувати звітність банку.

Аудит для керівників комерційних банків є важливим засобом контролю за діяльністю своєї установи. В першу чергу мова йде про контроль за можливими ризиками, контроль за діяльністю керівництва й персоналу та контроль за поточними доходами і витратами.

Управлінський персонал банку несе відповідальність за підготовку та достовірне представлення фінансових звітів у відповідності до національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Аудит передбачає виконання аудиторських процедур задля отримання аудиторських доказів стосовно сум та розкриття у фінансових звітах. Відбір процедур залежить від судження аудитора. До таких процедур входить і оцінка ризиків суттєвих викривлень фінансових звітів внаслідок шахрайства або помилок. Виконуючи оцінку цих ризиків, аудитор розглядає заходи внутрішнього контролю, що стосуються підготовки та достовірного представлення фінансових звітів, з метою розробки аудиторських процедур, які відповідають обставинам, а не з метою висловлення думки щодо ефективності внутрішнього контролю суб'єкта господарювання. Аудит включає також оцінку відповідності використаної облікової політики, прийнятність облікових оцінок, зроблених управлінським персоналом, та загального представлення фінансових звітів.

Завдання аудитора на практиці – це поліпшення фінансового стану клієнта, залучення пасивів, підтримка та консультація менеджменту й керівництва банку, збереження накопичених активів, профілактика і припинення зловживань.

Мета аудиторської перевірки річної звітності банку полягає в оцінці та підтвердженні її правильності та достовірності.

Перевірці піддаються:

- розрахунок власних коштів;
- річний баланс банку;
- звіт про стан внутрішнього контролю;
- звіт про прибутки і збитки;
- додаток до балансу;
- довідка про склад фондів банку, різних коштів та фондів спеціального призначення;
- звіт про розкрадання і прорахунки;
- довідка про залишки коштів на кореспондентських рахунках, відкритих в інших банках;
- звіт з праці;
- пояснювальна записка з бухгалтерського річного звіту та ін. [6, с. 111].

При проведенні аудиту звітності слід перевірити в першу чергу:

1) чи забезпечує головний бухгалтер відповідність здійснюваних банківських операцій українському законодавству, веде він контроль за рухом активів і виконанням зобов'язань банку;

2) чи дотримується порядок зберігання первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку та звітності відповідно до Правил організації державної архівної справи;

3) як використовуються типові форми первинної документації для відображення банківських операцій [1, с. 10].

В ході аудиту річної звітності здійснюється:

– перевірка складу річної звітності з точки зору її відповідності нормативним актам Банку;

– розгляд підсумків підготовчої роботи банку по складанню річної звітності;

– звірка даних усіх форм звітності з даними балансу на 1 січня з урахуванням заключних оборотів тощо.

Аудитору для перевірки якості інформації, що міститься у звітності, необхідно:

1) Отримати матеріали річної інвентаризації всіх активів, що обліковуються на балансових рахунках (коштів, основних засобів, господарських матеріалів);

2) проаналізувати підсумки річної інвентаризації та порядок відображення її результатів в обліку;

3) проаналізувати інформацію про виконану роботу з виявлення сум нереальної дебіторської заборгованості і т. д. [5, с. 97].

У ході перевірки слід провести арифметичний та логічний контроль інформації всіх форм звітності. Також аудитор може при необхідності:

– отримувати від керівника банку всі документи щодо діяльності банків;

– вимагати від будь-якого співробітника банку таку інформацію й роз'яснення, які необхідні для виконання перевірки достовірності звітності;

– перевіряти в будь-який час всі первинні документи контрольованого банку.

Особливе місце при аудиті звітності займає перевірка бухгалтерського балансу банку, який використовується для аналізу й управління діяльністю банку, визначення показників його ліквідності, управління банківськими ризиками, по – факторному аналізу банківського прибутку [6, с. 110].

Головним обов'язком аудиторів є виявлення фактів невідповідності здійснення банківських операцій чинному законодавству, виявлення порушень порядку ведення бухгалтерського обліку. При встановленні фактів зловживань, аудитор точно розраховує розмір заподіяної шкоди банку або державі, визначає посадових осіб, які допустили порушення.

Результатом аудиту є аудиторський висновок. Даний документ має юридичне значення для всіх фізичних та юридичних осіб, органів державної влади та органів керування. Аудиторський висновок може бути використано також й в суді при виникненні будь-яких спірних ситуацій.

Література:

1. Амеліна Ю.Ю. Проблеми покращення якості аудиту фінансової звітності та напрями його вдосконалення в умовах міжнародних стандартів // Управління розвитком. – 2011. – № 2. – С. 11-13.
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III – Режим доступу- <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
3. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII – Режим доступу- <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
4. Колос І. В. Внутрішній аудит, як інструмент підвищення ефективності діяльності підприємства/ І. В. Колос, Н. Й. Радіонова // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: міжнар. зб. наук. пр. – Житомир : ЖДТУ, 2013. – Вип. 1 (25). – С. 126-141.
5. Мухаммед Ясин Рахахле. Проблеми організації внутрішньо-банківського контролю в комерційних банках // Фінанси України. – 1999. – № 7. – С. 95-100.
6. Шкунова А.В. Сутність методики аудиту фінансової звітності // Управління розвитком. – 2011. – № 2. – С. 109-111.

Шедяков В.Е.

кандидат экономических наук,
доктор социологических наук,
независимый исследователь (г. Киев, Украина)

ПРОМЫШЛЕННЫЕ РЕГИОНЫ В ПРОЦЕССАХ СОЦИОГЕНЕЗА

Трансформации экономического состояния как элемент процессов социогенеза испытывают всё более активное влияние со стороны формирующихся закономерностей новой эпохи. Человечество переживает смену парадигм своей жизнедеятельности и моделей развития. Парадигмальность трансформаций означает, прежде всего, возможность «обогнать, не догоняя» при использовании и общечеловеческого опыта и особенностей конкретного культурно-цивилизационного мира. Переходный период – время стратегического маневрирования. Сущность процессов, наполняющих переходный период, связана с противоборством различных вариантов дальнейших изменений, а не только отрицанием прошлых стратегий и рождением грядущих. Важность переходной межпарадигмальности связана, прежде всего, с выходом за пределы «коридора свободы», а, значит, кардинальным ростом диапазона как